

ΜΙΛΑΕΙ Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΜΠΙΕΝΝΑΛΕ

Λυπούμεθα, η επιτροπή δέν εξέλεξε κανένα

Μέσα στα πλαίσια της εορτής του αποκλεισμού των Έλλήνων καλλιτεχνών από τη φετινή Μπιεννάλε, αποσπείραμε στον Πρόεδρο της επιτροπής κρίσεως της Μπιεννάλε του Παρισιού και Γενικό Έντεταλμένο της έκθεσης, τον κριτικό τέχνης Ζωρζ Μπουντιγιέ και του υποβάλλαμε ώριμους σχετικές ερωτήσεις. Οι απαντήσεις του Ζ. Μπουντιγιέ, σε αποκλειστικότητα για την Ελλάδα συνοψίζονται στα εξής:

ΜΠΟΥΝΤΙΑΓΓ: «Η Μπιεννάλε του Παρισιού είναι η μόνη διεθνής έκθεση τέχνης που απευθύνεται αποκλειστικά στους νέους καλλιτέχνες και έχει αναδείξει από την αρχή της λειτουργίας της, το 1959, τα περισσότερα από τα σημαντικότερα ονόματα της τέχνης της δεκαετίας 1960 — 1970. Σε κάθε δέκα ονόματα αναγνωρισμένων σήμερα καλλιτεχνών η Μπιεννάλε έχει παρουσιάσει τους δικούς. Η σοβαρότητα της εργασίας που έχει πραγματοποιήσει ως τώρα και η διεθνής της απήχηση εγγυώνται για την κατά το δυνατό αντικειμενικότητά της στην επιλογή των καλλιτεχνών.

Όστόσο, οι εξελίξεις της σύγχρονης τέχνης των τελευταίων ετών, η πολλαπλότητα και η έκταση των εργασιών της καλλιτεχνικής έρευνας ώθησαν τους υπεύθυνους της έκθεσης να αντιληφθούν ότι θα έπρεπε να αναδιοργανωθούν ριζικά οι τρόποι παρουσίασής και επιλογής των καλλιτεχνών, να αναθεωρηθούν οι κρατικές συμμετοχές. Πράγματι παλαιότερα, στην αρχή της, η Μπιεννάλε του Παρισιού οργανώθηκε σύμφωνα με το πρότυπο της Μπιεννάλε της Βενετίας και του Σάο Πάολο, δηλαδή καλούσε να συμμετάσχουν Κράτη που με τη σειρά τους εξέλεγαν κατά την κρίση τους, αντιπροσωπευτικούς καλλιτέχνες. Η δυσχέρεια αυτού του συστήματος επιλογής είναι πως η ποιότητα της συμμετοχής των Κρατών ήταν συνδεδεμένη με τις καλλιτεχνικές επιλογές του κριτικού τέχνης που ήταν εντεταλμένος από το Κράτος να εκλέξει τους

καλλιτέχνες. Όποτε το αποτέλεσμα ήταν μία έκδηλη ανισότητα ποιότητας εργασιών μεταξύ των εθνικών αντιπροσωπειών. Η Μπιεννάλε του Παρισιού ακολούθησε αυτό το σύστημα μέχρι την άκρη του σθάνοντας να καλέσει μέχρι και 50 Κράτη σε διάφορες εκδηλώσεις εικαστικών τεχνών, κινηματογράφου, θεάτρου, ποίησης κλπ. Τότε άκριβως αντιληφθήκαμε τις ποιοτικές δυσχέρειες αυτής της τακτικής που εξ άλλου αποδείχθηκε ανεφάρμοστη και στην ίδια τη Μπιεννάλε της Βενετίας η οποία δεν κατόρθωσε γι' αυτό το λόγο να λειτουργήσει το 1974. Είναι δέδαιο σήμερα ότι η συμμετοχή στην Μπιεννάλε μιας κρατικής αντιπροσωπείας δεν προσφέρει την ακριβή εικόνα των έργων της σύγχρονης τέχνης. Όποτε αυτό το σύστημα οργανώσεως των διεθνών εκθέσεων είναι ήδη παρωχημένο.

ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΛΕΙΣΩΝ

Ο Μάιος του 1968 στη Γαλλία αντιπροσώπευε στον καλλιτεχνικό τομέα την αναθεώρηση όλων των δεδομένων καλλιτεχνικών αξιών. Είχε φυσικά συνέπειες στην ίδια τη σύνθεση και την αντίληψη της Μπιεννάλε. Καλέσαμε όλους τους κριτικούς τέχνης της Γαλλίας κάτω των 35 ετών και τους ζητήσαμε να συμμετάσχουν στην αναδιοργάνωση των συνθηκών εργασίας. Το πιο θετικό αποτέλεσμα που προέκυψε από τη συνεργασία αυτή ήταν πως προτάθηκε ο καθορισμός τριών κυρίως τάσεων εργασίας της σύγχρονης καλ-

λιτεχνικής έρευνας: ο υπερρεαλισμός, η εννοιολογική τέχνη και οι «επεμβάσεις». Αλλά καθώς το σύστημα της Μπιεννάλε ήταν η αντιπροσώπευση με κρατικές συμμετοχές λίγες χώρες μας βοήθησαν και προσαρμόστηκαν στα θέματα που μας ενδιέφεραν. Ο συνδυασμός κρατικών αντιπροσωπειών και θεματικών εκθέσεων ήταν άποτυχη. Ήταν φανερό πως θα έπρεπε να αντιμετωπισθεί η εργασία μας σε νέες βάσεις, σε κατευθύνσεις πιο αντιπροσωπευτικές της σύγχρονης καλλιτεχνικής έρευνας. Η Μπιεννάλε του 1973 αντικατέστησε το θεσμό των επισημών αντιπροσώπων με ανταποκριτές της κριτικής τέχνης σε κάθε χώρα, που είχαν για αντικείμενο να μας πληροφορούν ως προς τις πιο ενδιαφέρουσες καλλιτεχνικές εργασίες των νέων καλλιτεχνών.

ΤΟΥΣ ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΥΣ

Με το ίδιο σύστημα εργασθήκαμε για την Μπιεννάλε του 1975 και ήδη τα αποτελέσματα ήταν πολύ θετικά και πληροφοριακά για τη σύγχρονη τέχνη. Οι ανταποκριτές μας μας έστειλαν περί τα 700 ντοσιέ καλλιτεχνών τα οποία μελετήσαμε (η διεθνής επιτροπή κρίσεως της Μπιεννάλε) ένα προς ένα προσπαθώντας να επιλέξουμε έρευνες, νέες, αντιπροσωπευτικές των σύγχρονων πειραματικών κατευθύνσεων. Μέσα σε αυτό το πνεύμα και πολύ δημοκρατικά εξετάσαμε τις εργασίες των Ελλήνων καλλιτεχνών. Η επιτροπή δεν επέλεξε καμία πράγμα για το οποίο λυπούμεθα αλλά η απόφαση αυτή δεν εξυπονοεί σε καμία περίπτωση διακρίσεις από μέρους μας ως προς την εθνικότητα και το μορφωτικό επίπεδο της χώρας προελεύσεως. Έχουμε γράψει στους ανταποκριτές της Μπιεννάλε ότι μας ενδιαφέρουν οι εργασίες που παρουσιάζουν ένα άνοιγμα προς το μέλλον και συνεπώς έχουν καθαρά πειραματικό χαρακτήρα. Αντίλαμ βάνομαι φυσικά πόσο άχαρος είναι ο ρόλος των ανταποκριτών οι οποίοι στέλνουν καλλιτέχνες που τις πιο πολλές φορές δεν επιλέγονται. Αλλά οι πληροφορίες που μας παρέχουν είναι αντικειμενικές και κυρίως δίνουν μία αντικειμενική εικόνα των πραγμάτων.

*Enfiance de J. Boudkelle à
Emmanuel Moussinaki, dans le journal
"KATHIMERINI" (Athènes) du 23/2/1975
du sujet de la Biennale*